
Borba protiv korupcije u policiji, vojsci i službama će povećati integritet bezbednosnih institucija

Datum

apr. '14.
25.

Novinarke i novinari iz redakcija šest nacionalnih i sedam lokalnih i regionalnih medijskih kuća učestvovali su na treningu koji je Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) organizovao 24. i 25. aprila sa ciljem da obuču novinare za istraživanje korupcije u policiji, vojsci i službama bezbednosti.

Novinari, učesnici treninga zajedno sa organizacionim timom BCBP

Na treningu održanom u biblioteci BCBP pokrenut je dijalog o ulozi institucija, medija i građana u borbi protiv korupcije u sektoru bezbednosti. Nakon treninga novinari će objaviti tekstove i TV i radio priloge u medijima za koje rade - Blic, Danas, Istinomer, Južne vesti, Kurir, Novosadska televizija, Politika, TV Kopernikus, Radio Novi Sad, Radio Kosovska Mitrovica, RTV Lav Užice, RTV Novi Pazar i RTV Preševo.

Predsednik Upravnog odbora BCBP Miroslav Hadžić je istakao da se korupcija u Srbiji javlja kao način života i da je ona pokazatelj ekonomske krize, ali i njen element. On je naglasio da se korupcija često pojednostavljuje na ono što je vidljivo, najčešće mito.

„Korupcija je uticaj na (pre)raspodelu moći, odnosno vlasti. Kada govorimo o korupciji, mi govorimo o

jednom začaranom krugu. Sve je povezano, bez obzira od koje tačke u sistemu se kreće naleteće se na korupciju. Srbija je prožeta korupcijom i sve ad hoc političke akcije daju samo skromne rezultate. Protiv korupcije se istovremeno treba boriti sa dve strane - i sa vrha i odozdo, od građana“, smatra profesor Hadžić.

Rizici od korupcije u policiji

Istraživač BCBP Saša Đorđević je naglasio da u policiji postoji „plavi zid ćutnje“ i da policajci nisu spremni da prijave korumpiranog kolegu, što uz nepostojanje zakona o zaštiti uzbunjivača sprečava borbu protiv korupcije u policiji. Kao ključne rizike od korupcije u policiji izdvojio je upravljanje ljudskim resursima, finansije, operativni rad i unutrašnju i spoljnu kontrolu.

„Ne postoji sistem oglašavanja slobodnih mesta u MUP-u a kriterijumi za napredak u službi nisu poznati ni javnosti ni zaposlenima. Sva istraživanja pokazuju da građani, ali i sami policajci smatraju da se u MUP-u zapošljava preko rodbinskih i političkih veza. Pored toga, nisu jasno definisane nespojive delatnosti sa policijskim radom, što je takođe izvor korupcije u policiji. Sa druge strane, sektor unutrašnje kontrole nema ovlašćenje da kontroliše sve zaposlene u MUP-u“, istakao je Đorđević.

Rizici od korupcije u MUP-u koje građani ne uočavaju, a veoma su štetni, jesu hitne i poverljive javne nabavke, istakao je Miloš Oparnica, načelnik Sektora unutrašnje kontrole policije. On je kao važne aktere borbe protiv korupcije u policiji istakao same organizacione jedinice u kojima zaposleni u MUP-u rade, interne revizore, ali i građane i medije.

Predstavnici Sektora unutrašnje kontrole i Uprave saobraćajne policije govore o rizicima od korupcije u MUP-u

„Korupcija pri javnim nabavkama se mora istraživati od početka postupka, kako bi se na vreme našli insajderi koji će moći da dovedu do dokaza. Problem je i što građani koji prijave da su dali mito nisu automatski abolirani, već od tužioca zavisi da li će umesto statusa izvršioca imati status svedoka. Od 10 građana koji su snimljeni da su dali mito policajcu, samo troje je spremno da svedoči jer nemaju poverenja u sudstvo. Kao korupcija se ne prepoznaje ni nagrađivanje policajaca, koje se često ne radi na odgovarajući način pa policajci krađu policiju. Rešenje nije represija, već uticanje kroz izgradnju etike i

planova integriteta. Ako postoji procedura, ne postoji voluntarizam. Ako nema voluntarizma, nema ni korupcije”, zaključio je Oparnica.

MUP planira uvođenje video nadzora na Koridoru 10 na svim kontrolnim mestima, najavio je antikorupcijsku meru Boško Lukić iz Uprave saobraćajne policije. Kao faktore koji utiču na pojavu korupcije Lukić je naveo odnos građana prema kontroli, nepovoljnu sudsku praksu, nejasan pravni okvir i neefikasnost kontrole.

„Većina vozača je spremna na nagodbu, ne doživljavaju sankciju kao prevenciju. Sudski postupci za korupciju su dugotrajni, a neretke su oslobađajuće presude i minimalne kazne. Slaba tehnička opremljenost, nepoznavanje propisa i neiskustvo starešina, uz slabu koordinaciju unutar samog ministarstva, neki su od uzroka neefikasnosti kontrole. Planirane mere za naredni period su: dalja edukacija, izrada plana integriteta, unapređenje specijalne kontrole, tehničko opremanje, usklađivanje zakonskih i podzakonskih akata i poboljšanje metodologije rada”, naveo je Lukić.

Diskusija o rizicima od korupcije u vojsci i službama bezbednosti

Korupcioni rizici u vojsci i službama bezbednosti

Istraživački tim BCBP je novinarima predstavio i glavne rizike od korupcije u vojsci i bezbednosnim službama. Panelisti su istakli da službe bezbednosti rade pod velikim stepenom tajnosti, što ostavlja mnogo prostora za diskreciju, a opet smanjuje mogućnosti za razvoj sistema kontrole. Sistem odbrane je specifičan po veličini i kompleksnosti, što samo po sebi predstavlja prepreku za kontrolu.

„Unapređivanje, ocenjivanje islanje u mirovne misijesu najveći rizici od korupcije u upravljanju ljudskim resursima u sistemu odbrane. Kadriranje je u službama bezbednosti uređeno pravilnicima, ali u realnosti funkcioniše znatno drugačije. Najbolji primer su kadrovske promene nakon izbora“, istakla je istraživačica BCBP Katarina Đokić.

Drugi veliki izvor korupcije u sistemu odbrane su javne nabavke. Nabavke za odbranu i bezbednost mahom čine poverljive nabavke iz razloga nacionalnog interesa, pa se samim tim, one vrše mimo zakonskih procedura. Iako je donet novi zakon iz ove oblasti, sistem odbrane i dalje najveći broj nabavki vrši po starom zakonu.

„Jedan od najbitnijih problema je u tome što je dovoljno da u Ministarstvu odbrane neko odluči da se u pojedinačnom slučaju radi o poverljivoj nabavci, da bi se ona izvršila mimo zakonskih procedura. Kada se radi o obaveštajnim službama, dovoljno je istaći podatak da u BIA 95% nabavki čine poverljive nabavke“, naveo je istraživač BCBP Vladimir Erceg.

Panelisti su istakli da parlamentarni Odbor za odbranu i unutrašnje poslove ima dosta velika zakonska ovlašćenja su u nadzoru nad bezbednosnim institucijama, ali da problem predstavlja manjak entuzijazma i volje poslanika da postavljaju pitanja o tome šta se to dešava u sektoru bezbednosti i ukazuju na manjkavosti koje bi se trebale otkloniti.

„Jačanje spoljnog nadzora i kontrole treba da bude jedan od ključnih prioriteta nove vlade. Fokus treba da bude na jačanju mehanizama spoljnog nadzora, pre svega poverenika za informacije od javnog značaja, zaštitnika građana i državnog revizora, kao i uspostavljanje efikasnog sistem unutrašnje kontrole“, smatra izvršni direktor BCBP Predrag Petrović.

Revizija kao mehanizam borbe protiv korupcije

Kako nezavisni državni organi učestvuju u kontroli rada institucija sektora bezbednosti i borbi protiv korupcije u njima, novinari su imali priliku da čuju od Vrhovne državne revizorka (DRI) Cvetane Pršić. Ona je novinarima objasnila proces na primeru revizije Bezbednosno-informativne agencije.

Vrhovna državna revizorka Cvetana Pršić je objasnila novinarima ulogu Državne revizorske institucije u borbi protiv korupcije

„Kao najviši organ kontrole javnih sredstava, osnovna uloga DRI je da prati da li se finansijski tokovi odvijaju u skladu sa zakonom, da testira funkcionisanje mehanizama interne kontrole, te daje konkretne preporuke za poboljšanje u onim delovima sistema u kojima su uočene nepravilnosti. Nakon preporuka kako da se isprave uočene nepravilnosti u radu subjekta, DRI podnosi zahtev za pokretanje postupka.

Od 2009. godine do sad podneta je ukupno 741 krivična i prekršajna prijava, a najveći broj krivičnih prijava odnosi se na prekomerenu potrošnju budžetskih sredstava. Uzrok tome leži i u činjenici da su služba interne revizije uglavnom slabo razvijene u većini državnih institucija. Dodatan problem predstavlja i to što DRI vrlo često nailazi na nerazumevanje kod državnih institucija, iz prostog razloga što niko ne voli da bude kontrolisan. Još neko vreme treba da prođe da bi institucije shvatile da je DRI u stvari tu da im pomogne da bolje rade i da ona može da bude od velike koristi“, zaključila je Vrhovna državna revizorka.

Pršić je istakla da je do sada urađena samo jedna revizija svrsishodnosti koja se odnosi na broj službenih vozila direktnih korisnika budžeta, ali je izveštaj poverljiv jer je još uvek u izradi.

Novinarska iskustva u istraživanju korupcije

Novinari imaju zadatak da ukažu na korupciju, a policija da je dokaže, istakao je Branko Čečen, direktor i odgovorni urednik CINS. On je novinare savetovao da je za otkrivanje korupcije najefektnije pratiti tokove novca, jer se samo tako izvlači dobit iz lanca korupcije.

Novinari su imali priliku da od kolega čuju kako se najefikasnije baviti istraživanjem korupcije

„Važnost i atraktivnost teme, kao i izvodljivost istraživanja su tri kriterijuma istraživačkih novinara pri odabiru priče. Potragu za informacijama treba početi pitanjem ko sve ima informacije o toj temi. Neophodno je iščitavanje dokumenata, ali i poznavanje terena, kako bi se došlo do dojava. Uvek se mora raditi provera i tražiti potvrda podataka do kojih se dođe. Tako se novinar štiti, kako od onih o kojima se piše, tako i na sudu. Još jedan mehanizam zaštite je stvaranje mreže novinara koji će saradivati na jednoj priči“, preneo je Čečen svoje višegodišnje iskustvo polaznicima treninga.

Da je saradnja među novinarima ključna u istraživačkom radu istakao je i Aleksandar Đorđević iz Balkanske istraživačke mreže (BIRN Srbija). On je novinarsku karijeru počeo u Kragujevcu, pa je sa učesnicima seminara koji ne rade u beogradskim redakcijama podelio iskustva izveštavanja o lokalnim temama.

„Novinari u lokalnim sredinama nemaju dovoljno vremena da se dubinski bave istraživanjem jedne teme. Konkretan slučaj krupcije, a naročito u sektoru bezbednosti, veoma je teško istraživati jer će o temi vaše priče već u toku znati i oni čije postupke analizirate. Sa druge strane, prednost rada na lokalnu

---

je to što postoji more informacija koje svi znaju, a niko ne sme da istraži i objavi. Postoje različiti kanali za objavljivanje priča - alternativni mediji, mreže organizacija, internet. Glavna karika uspeha je nerealni entuzijazam, kao i podrška urednika”, istakao je nagrađivani novinar BIRNa.

Trening za novinare se održava u okviru projekta „Partnerstvo za integritet u sektoru bezbednosti“ čiju realizaciju je omogućila Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) kroz program „Građansko društvo za budućnost“ kojim rukovodi Institut za održive zajednice (ISC).